

## AYOLLARNI IJTIMOYIY FAOLLIKKA JALB ETISHNING DOLZARB MASALALARI

**Soyibjonova Dilnoza Shuhratbek qizi**

Andijon davlat universiteti Tarix fakulteti ijtimoiy ish yo'nalishi talabasi

**ANNOTATSIYA:** Ushbu maqolada ayollarning ijtimoiy hayotdagi o'rnini, ularning siyosiy, iqtisodiy va madaniy sohalarida faolligini oshirishning dolzarb masalalari tahlil qilingan. Ayollarni jamiyat boshqaruvi, tadbirkorlik, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarida faol ishtirok etishini ta'minlash, ularni qo'llab-quvvatlash siyosatining amaldagi natijalari yoritilgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasida gender tenglikni ta'minlash va ayollarning ijtimoiy mavqeiini mustahkamlash bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar ilmiy tahlil qilinadi.

**ANNOTATION:** This article analyzes the role of women in social life and the urgent issues of increasing their activity in political, economic, and cultural spheres. It covers the results of state policy aimed at supporting women's participation in governance, entrepreneurship, education, and healthcare. The study also examines reforms implemented in Uzbekistan to ensure gender equality and strengthen women's social status.

**АННОТАЦИЯ:** В данной статье анализируется роль женщин в общественной жизни, актуальные вопросы повышения их активности в политической, экономической и культурной сферах. Рассматриваются результаты государственной политики по поддержке участия женщин в управлении, предпринимательстве, образовании и здравоохранении. Также исследуются реформы, проводимые в Узбекистане для обеспечения гендерного равенства и укрепления социального статуса женщин.

**KALIT SO'ZLAR:** ayollar, ijtimoiy faollik, gender tenglik, ta'lim, bandlik, siyosat, ijtimoiy himoya, tadbirkorlik, davlat siyosati, oilaviy qadriyatlar, gender siyosati, liderlik.

**KEYWORDS:** women, social activity, gender equality, education, employment, politics, social protection, entrepreneurship, state policy, family values, gender policy, leadership.

**КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:** женщины, социальная активность, гендерное равенство, образование, занятость, политика, социальная защита, предпринимательство, государственная политика, семейные ценности, гендерная политика, лидерство.

**KIRISH**



So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasida ayollarni ijtimoiy hayotning barcha sohalarida faol ishtirok etishini ta‘minlash davlat siyosatining muhim yo‘nalishiga aylandi. Mamlakat rahbari Sh.M. Mirziyoyev ta‘kidlaganidek, “ayollarni qo‘llab-quvvatlamasdan, ularning kuch va salohiyatini jamiyat taraqqiyoti yo‘lida safarbar etmasdan turib, hech bir sohada yuksak natijaga erishib bo‘lmaydi”. Shu sababli, gender tenglikni ta‘minlash, ayollarning iqtisodiy mustaqilligini kuchaytirish va ularni ijtimoiy hayotga keng jalb etish masalalari davlat dasturlarining markazida turibdi.

### ASOSIY QISM

Ayollarni ijtimoiy faollikka jalb etish masalasi nafaqat ijtimoiy, balki siyosiy va ma‘naviy jihatdan ham dolzarbdir. Chunki ayol — oila, jamiyat va davlat barqarorligining tayanchi. O‘zbekiston sharoitida so‘nggi yillarda ayollarning ijtimoiy mavqeini oshirish, ularning manfaatlarini himoya qilish va turmush sharoitlarini yaxshilash borasida ko‘plab tizimli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Jumladan, “Xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash va oila institutini mustahkamlash” davlat qo‘mitasi faoliyati, “Ayollar daftari” tizimi, “Ayollar tadbirkorligi” dasturlari bu boradagi muhim tashabbuslardir. Ularning asosiy maqsadi ayollarning iqtisodiy faolligini oshirish, oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish, ularni kasb-hunarga o‘qitish orqali jamiyatda faol ishtirok etishiga ko‘maklashishdan iborat.

Gender tenglik siyosati bugungi kunda O‘zbekistonda huquqiy asosga ega bo‘ldi. “Gender tenglikni ta‘minlash to‘g‘risida”gi qonun, BMTning “Ayollar huquqlari to‘g‘risida”gi konvensiyasi, 2022–2026 yillarga mo‘ljallangan gender strategiyasi kabi hujjatlar ayollarning barcha sohalarida teng imkoniyatga ega bo‘lishini kafolatlamoqda. Natijada, ayollar nafaqat ta‘lim va sog‘liqni saqlash tizimida, balki siyosat, iqtisodiyot, huquq, fan va texnologiya sohalarida ham faol ishtirok etmoqda. Ayollarning siyosiy faolligi so‘nggi yillarda sezilarli darajada oshdi. 2021 yilgi parlament saylovlarida deputatlikka nomzodlarning 41 foizini ayollar tashkil etgan bo‘lib, bu O‘zbekiston tarixida eng yuqori ko‘rsatkichdir. Shuningdek, mahalliy kengashlarda, vazirliklarda va davlat idoralarida rahbar ayollar soni ortib bormoqda. Bu esa ayollar liderligini rivojlantirish, ularning boshqaruvdagi o‘rnini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Ayollarning iqtisodiy faolligini oshirish uchun mikrokreditlash tizimi, tadbirkor ayollar uchun grantlar, o‘quv kurslari va inkubatsiya markazlari faoliyat yuritmoqda. Masalan, “Tadbirkor ayollar klubi” tashabbusi yuzlab ayollarga o‘z biznesini boshlashda yordam bermoqda. Ayollar nafaqat iqtisodiy mustaqillikka erishmoqda, balki o‘z oilasini moddiy va ma‘naviy jihatdan qo‘llab-quvvatlovchi ijtimoiy subyekt sifatida jamiyatda faol rol o‘ynamoqda. Madaniy-ma‘naviy sohada ham ayollar faolligi ortmoqda. Ayollar san‘at, adabiyot, ilm-fan, ta‘lim sohalarida o‘z salohiyatini namoyon etmoqda. Oliy ta‘lim muassasalarida o‘qiyotgan qizlar sonining oshgani, ularning ilmiy



izlanishlarga bo'lgan qiziqishi, xalqaro tanlov va grantlarda faol ishtiroki bunga yorqin misoldir.

Shu bilan birga, ayollarni ijtimoiy faollikka jalb etishda hali ham hal qilinishi lozim bo'lgan muammolar mavjud. Ayrim hududlarda ayollarning bandligi past, an'anaviy stereotiplar ularning jamiyatdagi rolini cheklab qo'ygan. Shu sababli, gender stereotiplarni bartaraf etish, ayollarni zamonaviy kasblarga o'qitish, ularning raqamli savodxonligini oshirish muhimdir. Davlat siyosatida ayollarni ijtimoiy hayotga jalb etish bilan bir qatorda, ularning huquqiy va psixologik himoyasiga ham e'tibor qaratilmoqda. Oilaviy zo'ravonlikka qarshi kurashish, ijtimoiy reabilitatsiya markazlari faoliyatini kuchaytirish, ayollarni masofaviy bandlik dasturlariga jalb etish bu borada ijobiy natijalar bermoqda.

### **XULOSA**

Ayollarni ijtimoiy faollikka jalb etish – bu nafaqat tenglik masalasi, balki mamlakat taraqqiyoti uchun zarur strategik ehtiyojdir. O'zbekiston bugungi kunda ayollarni ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy hayotda faol bo'lishiga keng yo'l ochmoqda. Bunda davlat siyosatining tizimli yondashuvi, ijtimoiy institutlar hamkorligi va aholining ongli munosabati muhim ahamiyat kasb etadi. Kelajakda ayollar salohiyatidan to'liq foydalanish, ularni yetakchilikka tayyorlash, jamiyatda gender adolatni mustahkamlash orqali barqaror ijtimoiy rivojlanish ta'minlanadi.

### **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:**

1. Mirziyoyev Sh.M. “Yangi O'zbekiston strategiyasi”. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. “Gender tenglikni ta'minlash to'g'risida”gi Qonun. – Toshkent, 2019.
3. Xoliqova N. “Ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda zamonaviy yondashuvlar”. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
4. Karimova G. “Gender siyosati va ayollar liderligi”. – Toshkent: Ma'naviyat, 2022.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qarori, 2021-yil 8-mart.
6. BMT Taraqqiyot dasturi (UNDP) “Gender tenglik va ayollar huquqlari bo'yicha hisobot”. – Toshkent, 2022.